

Инсон ва қонун

www.hudud24.uz

2021 йил 18 май
сешанба
№ 20 (1276)

www.hudud24.uz
insonvaqonun@adliya.uz
fb.com/hudud24official/
t.me/hudud24official/

hudud24
Endi 24 soat siz bilan

- Энг сўнги хабарлар
- Ҳуқуқий маълумотлар
- Таҳлилий мақолалар
- Мурожаатга жавоблар

МУЗЕЙЛАР ТАРИХ ВА КЕЛАЖАК ҚУЛФИНИНГ КАЛИТЛАРИДИР

АДЛИЯ ТАРИХИ МУЗЕЙИ

Музейлар тарих билан юзма-юз келишимизда энг таъсирли даргоҳ. Музейларни тарих қулфининг калитлари ҳам дейишимиз мумкин.

Музей исбот талаб этувчи тарихий саволларнинг барчасига ўзида сақлаётган далил ва ҳужжатлар билан энг тўғри жавоб қайтара оладиган, бизнинг тасаввуримизда давр қиёфасини жонлантирувчи мураббийдир ҳам.

Бугун — Халқаро музейлар куни.

Ҳаётнинг ҳар бир йўналиши бўйича жонли тасаввурлар уйғотадиган музейлар ҳақида гапирарканмиз, Адлия вазирлиги тизими-ни ҳам тарих зарварақларига муҳрлаган манбаларни ўз бағрида сақлаётган “Адлия музейи”га этиборингизни қаратмоқчимиз!

Мазкур музейда Адлия вазирлигининг шаклланиш, ривожланиш жараёнлари ўз аксини топган.

Бу ерда 1917 йилдан бугунги кунга қадар қабул қилинган қонун ҳужжатлари архиви, никоҳ, туғилиш ёки ўлимни қайд этиш билан боғлиқ ҳолатлар XX асрдан то бугунги кунга қадар қандай расмийлаштирилганлиги ҳақидаги архив фотосуратлар, яъни, асл материалларда акс эттирилган. Музейдан ўрин олган экспонатларнинг барчаси махсус экспертлар гуруҳи томонидан ўрганилиб, тадқиқ этилган.

МУЗЕЙДА ҚУЙИДАГИ

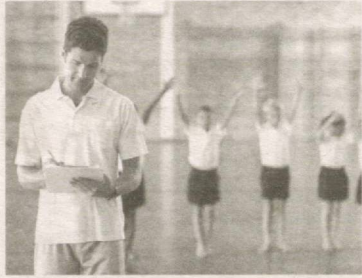
ЭКСПОНАТЛАР ЖАМЛАНГАН:

- 1917 йилдан бугунга қадар қабул қилинган қонун ҳужжатлари архиви;
- никоҳ, туғилиш ёки ўлимни қайд этиш ҳужжатларининг асл нусхалари;
- “Мустақиллик декларацияси”;
- Адлия вазирлиги ташкил топиши билан боғлиқ ҳужжатлар;
- адлия органлари фаолиятига оид тарихий ҳужжатлар; вазирликнинг бугунги фаолиятига оид ҳужжатлар.

Сиз Адлия вазирлиги музейидаги экспонат ва ҳужжатлар билан танишиб чиқсангиз, ушбу соҳанинг нафақат ўтмиши, балки, бугуни, тизим ривожининг муҳим омиллари ҳақида билиб оласиз.

АНДИЖОН вилоят адлия бошқармаси томонидан Президентимизнинг 2010 йил 1 апрелдаги “Қишлоқ жойларидаги болалар спорт объектларида банд бўлган аёл спорт устозлари меҳнатини рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Қарори ижроси юзасидан ўтказилган мониторинг давомида Андижон тумани халқ таълими бўлими томонидан 2019 ҳамда 2020 йилларда вилоят миқёсида халқ таълими муассасаларида ишловчи 95 нафар аёл ўқитувчига 70,4 миллиондан ортиқ устама ҳақи тўланмаганлиги маълум бўлди.

Адлия 403 нафар

жисмоний тарбия ўқитувчисини

ЛАВОЗИМГА НОҚОНУНИЙ ТАЙИНЛАНГАН, ДЕБ ТОПДИ

Қарорга асосан 2010 йил 1 апрелдан бошлаб қишлоқ жойларидаги умумтаълим ҳамда болалар — ўсмирлар спорт мактабларида, ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида жисмоний тарбия ўқитувчиси ҳамда спорт устози бўлиб ишлаётган аёлларнинг тариф ставкаларига ҳар ойда 15 фоиз миқдорда устама ҳақи белгилаш кўрсатилган.

Бундан ташқари, амалдаги қонунчиликка кўра таълим муассасаларидаги спорт ўқи-

тувчиларини лавозимга тайинлашнинг алоҳида тартиби белгиланган бўлиб, ўқитувчилар туман, шаҳар жисмоний тарбия ва спорт бўлимлари билан келишган ҳолда тегишли таълим муассасалари раҳбарлари томонидан тайинланиши ва лавозимдан озод этилиши шарт.

Бироқ вилоятда 2019-2020 йилларда умумтаълим мактаблари ҳамда мактабгача таълим ташкилотларидаги 403 нафар жисмоний тарбия ўқитувчиси лавозимга

тайинланган бўлса-да, туман жисмоний тарбия ва спорт бўлими билан бу ҳақда келишилмаган.

Бу борада аниқланган қонунбузулиш ҳолатларини бартараф этиш юзасидан адлия бўлимлари томонидан 24 та оғоҳнома, 72 та тақдимнома, 196 та маъмурий жавобгарликка тортиш юзасидан таклифлар киритилди.

Сарвар ҚОБУЛОВ,
Андижон вилоят адлия
бошқармаси масъул ходими

НОҲАҚ ИШДАН БЎШАТИЛГАН ХОДИМ АДЛИЯ АРАЛАШУВИ БИЛАН ЎЗ ИШИГА ТИКЛАНДИ

ФУҚАРО Маҳфузахон Азизхонова 2020 йил 1 майдан бўён Поп туманидаги ўзи истикомат қиладиган “Майдон” маҳалласи раисининг ўринбосари лавозимида ишлаб келаётганди. Бироз тоби қочиби, 2021 йилнинг 2 февралдан 2 мартга қадар вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик таътилида бўлди.

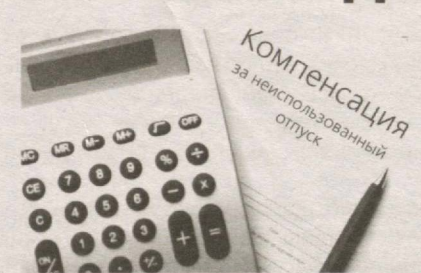
Тузалиб, ишга қайтганида Поп туман маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш бўлими бошлиғи Тўлқинжон Эрматовнинг 2021 йил 18 февралдаги буйруғига бйноан ўзи билан тузилган меҳнат шартномаси Меҳнат кодексининг 100-моддаси, иккинчи қисмининг 2-бандига мувофиқ бекор қилинганини айтишади. Яъни, ходим вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик таътили мобайнида ишдан бўшатишган.

Ваҳоланки, Меҳнат кодексининг 100-моддаси, 3-қисмида ходим вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик таътили ва меҳнат тўғрисидаги қонунлар ҳамда бошқа норматив ҳужжатларида назарда тутилган таътиллarda бўлган даврида меҳнат шартномасини иш берувчининг ташаббуси билан бекор қилишга йўл қўйилмаслиги белгиланган.

Поп туман адлия бўлими томонидан М.Азизхонованинг манфаатини кўлаб, фуқаролик ишлари бўйича Чуст туманлараро судига даъво ариза киритилди. Суд даъвои қаноатлантириб, Поп туман маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш бўлимининг 2021 йил 18 февралдаги буйруғини ҳақиқий эмас деб топиш, М.Азизхоновани ўзи ишига тиклаш ҳамда Поп туман ҳокимлигидан ходимнинг фойдасига 2021 йил 17 февралдан 2 март кунигача вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик варақаси учун иш ҳақи ҳисоблаш ва тўлаб бериш мажбуриятини юклаш тўғрисида ҳал қилув қарори қабул қилди. Қарор ижроси эса, таъминланди.

Азамат ЖЎРАЕВ,
Поп туман адлия бўлими бошлиғи

КЕЧИККАН КОМПЕНСАЦИЯ ПУЛИ ТЎЛАНДИ

ПРЕЗИДЕНТИМИЗНИНГ 2019 йил 11 февралдаги “Етим болалар ва ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни ижтимоий ҳимоя қилишни кучайтиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги Қарориди “Васийлик ва ҳомийлик органлари ходимларига ўз зиммасига юкланган вазифаларни бажариш билан боғлиқ транспорт харажатларини қоплаш учун ҳар ойда 170 минг сўм миқдорда компенсация тўланади, кейинчалик инфляция ҳажмидан кам бўлмаган миқдорда ошириб борилади”, деб қайд этилган.

Термиз туман адлия бўлими томонидан туман халқ таълими бўлимининг васийлик ва ҳомийлик органи ходимларига тўлаб берилиши лозим бўлган компенсация тўловларини 2019 йил 1 октябрдан 2020 йил 1 апрелига қадар тўлаб берилганлиги ҳолати сўров йўли билан таҳлил қилинди.

Ўрганиш давомида, Термиз туман халқ таълими бўлими томонидан методист Г.Турсуновага 2019 йилда 510 минг сўм ва 2020 йилда 1 миллион 20 минг сўм, жами 1 миллион 530 минг сўм миқдордаги транспорт харажатларини қоплаш учун тўлаб берилиши лозим бўлган компенсация пули тўлаб берилмаганлиги ҳолати аниқланди.

Туман адлия бўлими томонидан туман халқ таълими бўлими мудирини номига юқоридаги қонунбузулиш ҳолатларини бартараф этиш юзасидан тақдимнома киритилган, методист Г.Турсуновага 2019 ва 2020 йиллар учун тўланмаган транспорт харажатлари тўлаб берилди.

Баҳодир АШУРОВ,
Термиз туман адлия бўлими бошлиғи

УЧҚУДУҚ туман адлия бўлими томонидан Президентимизнинг 2019 йил 11 февралдаги 4185-сон Қарори ижроси ўрганилди. Мазкур қарорга асосан туман халқ таълими бўлимида васийлик ва ҳомийлик органлари ходимларига ўз зиммасига юкланган вазифаларни бажариш билан боғлиқ транспорт харажатларини қоплаш ва унинг кейинчалик инфляция ҳажмидан кам бўлмаган миқдорда ошириб борилиши аҳволи ўрганилганда, масъул ходимларга тўловлар ўз вақтида тўлаб берилмаганлиги аниқланди.

Ўз вақтида ТЎЛАНМАГАН ТЎЛОВЛАР...

Хусусан, туман халқ таълими бўлимида болалар ижтимоий ҳимояси методисти лавозимида ишловчи фуқаро З.Раҳимовага Президент Қарорига асосан 2019, 2020 ва 2021 йиллар учун 3 миллион 261 минг 900 сўм пул маблағи тўлаб берилиши керак эди. Аммо унинг ҳисоб рақамига 1 миллион 881 минг 900 сўм маблағ ўтказиб берилган холос. Ўрганиш якунига кўра, З.Раҳимовага транспорт харажатларини қоплаш учун ҳар ойлик компенсация тўловининг тўлаб берилишини таъминлаш мақсадида Учқудуқ туман адлия бўлими томонидан туман халқ таълими бўлимига бажарилиши мажбурий бўлган тақдимнома киритилди.

Маъруф УМРЗОҚОВ,
Учқудуқ туман адлия
бўлими бош маслаҳатчиси

ТЕХНИК САБАБ

БАҲОНА...МИ?

ДЎСТЛИК туман адлия бўлимига тумандаги А.Навий номи маҳаллада яшовчи фуқаро Т.Раҳимов томонидан электр энергияси учун тўланган тўловлар абонент ҳисоб рақамига туширилмаганлиги юзасидан норозилик шикоятини келиб тушди.

Мурожаат юзасидан ўтказилган ўрганиш жараёнида, фуқаро Т.Раҳимовнинг турмуш ўртоғи С.Раҳимова айнан шу масалада 2020 йилда Дўстлик туман электр таъминоти корхонасига мурожаат қилган, ташкилот фуқаронинг электр энергияси учун тўланган тўловлари ПК “Электрҳисоб” дастурига нотўғри ҳатлов қилиниши натижасида 3597 кВт кам киритилганлигини аниқлаб, бу камчилик август ойида ҳатлов қилиш йўли билан тўғирлаб берилишини тушунтирган.

Бироқ август ойида ҳам бу ҳолатга барҳам берилмаганлиги сабабли Т.Раҳимов декабрь ойида ушбу масала юзасидан мурожаат қилишга

мажбур бўлган. Дўстлик туман электр таъминоти корхонаси томонидан 2016-2017 йилларда тўлаган тўлов патталари ПК “Электрҳисоб” дастурига техник сабабларга кўра киритилмаганлиги аниқланди.

Туман адлия бўлими томонидан мутасадди ташкилотга ушбу ҳолатларни бартараф этиш юзасидан тақдимнома киритилиб, фуқаро Т.Раҳимовнинг ПК “Электрҳисоб” дастурига киритилмай қолган тўлов патталари дастурга киритилди ҳамда қайта ҳисоб-китоб қилинди.

Мусахон АСАТУЛЛАЕВ,
Дўстлик туман адлия
бўлими бошлиғи

НОТАРИУС — НИЗОЛАР БЎЙИЧА “МЕДИАТОР”

БУ НИМА ДЕГАНИ?

ЎЗБЕКИСТОН Республикасининг “Медиация тўғрисида”ги Қонуни қабул қилинганидан хабардоримиз. Аммо унинг мазмун-моҳиятини, яъни медиация келиб чиққан низоли тарафлар ўзаро мақбул қарорга эришиши учун уларнинг ихтиёрий розилиги асосида медиатор кўмагида ҳал қилиш усули эканлигини, медиатор — медиацияни амалга ошириш учун тарафлар томонидан жалб этиладиган шахслигини кўпчилик тўлиқ билмаслиги мумкин.

Кундалик ҳаётда барчамиз маҳалламизда, кўни-кўшимиз ёки бевосита ўзимиз оилавий можароларга, мулкрий-номулкий масалаларга дуч келишимиз табиий.

Жумладан, энг кўп тарқалган ҳолатлар — қарз бериш, текинга уй бериш ёки мерос мулкчилигини талаб қилиш билан боғлиқ ҳолатларда қариндошлар орасида, эр-хотин ўртасида низолар келиб чиқмоқда. Низолар эса жиддийлашиб, суд ва бошқа ҳуқуқий муҳофаза қилувчи органларга мурожаат қилишга ва вазият янада ёмонлашиб қариндошлар ҳамда фарзандлар ўртасида совуқчилик тушишига олиб келмоқда.

Жорий йилдан бошлаб хусусий амалиёт билан шугулланувчи нотариусларга мулк ва мерос масалаларида низоларни судгача ҳал қилиш — медиаторлик қилиш вазифаси ҳам юклатилгани бу муаммоларни ечишда кўмаклашмоқда.

Медиацияни қўллаш доираси “Медиация тўғрисида”ги Қонун билан аниқ белгилаб кўйилган. Хусусан, Қонуннинг 3-моддасига кўра, фуқаролик ҳуқуқий ҳамда тadbиркорлик фаолиятини амалга ошириш

билан боғлиқ муносабатлардан келиб чиқадиган, шунингдек, яқка меҳнат низолига ва оилавий ҳуқуқий муносабатлардан келиб чиқадиган низоларга нисбатан медиация тартиб-таомиллари қўлланилади.

Низоларни медиация воситасида ҳал қилиш суд тартибига нисбатан анча қисқа муддатларда амалга оширилади.

Нотариус фуқаролик-ҳуқуқий муносабатлар, шу жумладан, мулкрий ва мерос масалалари бўйича ўзаро мақбул қарор қабул қилиш учун тарафларнинг ихтиёрий розилиги асосида низода медиатор сифатида иш юритади.

Нотариус фақат нотариуслар томонидан амалга оширилган нотариал ҳаракатлар юзасидан келиб чиққан низолар бўйича медиатор вазифасини бажаради. Куйидаги низолар бўйича медиатив келишувни тасдиқлайди: оилавий низолар (эр-хотиннинг мол-мулк ва мерос билан боғлиқ низолар (мерос мол-мулкни тақсимлаш, меросхўрлар ўртасида улушларни бўлиш ва бошқалар); бошқа низолар (пул мажбуриятлари, мулкни топшириш мажбуриятла-

ри, қарз мажбуриятлари, гаров муносабатлари бўйича мажбуриятлар).

Медиация тартиб-таомили амалга ошириладиганда нотариус тарафларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини чеклашга, уларнинг у ёки бу қарорни қабул қилишида босим ўтказишга ҳаққи эмас.

Медиацияни амалга ошириш муддати медиация тартиб-таомилини амалга ошириш тўғрисидаги келишувда тарафлар томонидан ихтиёрий белгиланади. Бунда муддат ўттиз кундан ошмаслиги лозим. Зарур ҳолларда, тарафларнинг ўзаро розилиги билан ушбу муддат ўттиз кунгача узайтирилиши мумкин.

Тарафлар медиация тартиб-таомилини амалга ошириш натижаларидан келиб чиқадиган низоли ёхуд мажбуриятларни бажариш шартлари ва муддатлари хусусида ўзаро мақбул қарорга эришган тақдирда, нотариус тарафлар ўртасида тузилган медиатив келишувни тасдиқлайди.

Моҳира АЛИБОВА,
“МАДАД” ННТ
Зангиота туман
ҳуқуқий
маслаҳат бюроси
бош мутахассиси

НИКОҲ шартномасини тузиш бизда ҳозирча урфга кирганича йўқ. Бунга зўёки бизнинг шарқона қадриятларимиз қимматида пурпура етказадиган хужжат сифатида қаралаётганлиги ҳам сабаб бўлаётти.

Ҳўш, бу хужжатга бошқа давлатларнинг муносабати қандай? Россиялик олимлар, Юридик фанлари докторлари Б.Гонгало ва П.Крашенинников никоҳ шартномасининг ўзига хослигини инкор этиб, уни фуқаролик-ҳуқуқий шартнома турларидан бири эканлигини таъкидлашади.

Никоҳ шартномаси керак...ми?

БОШҚА ДАВЛАТЛАР ТАЖРИБАСИ ҚАНДАЙ?

Демак, уларнинг фикрича, бу никоҳдан олдинги келишув — “оддий фуқаролик-ҳуқуқий битим”.

Улардан ташқари, М.Брагинский ва В.Витрянский, М.Антокольская, Л.Максимович сингари бошқа олимлар ҳам худди шундай фикрда.

А.Нечаева эса, Никоҳ шартномасининг фуқаролик-ҳуқуқий хусусиятини инкор этган ҳолда бу хужжатга “мулк тақдирини билан боғлиқ шахсий муносабатларга асосланган келишувнинг бири тури”, деб баҳо беради.

Никоҳ шартномасининг оилавий ҳуқуқий моҳиятини яна бир тарафдори — И.Злобина. У никоҳ шартномасини тузиш тартиби ва унинг амал қилиш асослари фуқаролик қонунчилиги нормаларига бўйсунганини тан олишини, шу билан бирга, никоҳ шартномасининг оилавий хусусиятларини ушбу белгиларига, хусусиятларига кўра аънавий фуқаролик-ҳуқуқий конструкцияларига тўғри келмаслигини таъкидлаган.

Никоҳ шартномасининг фуқаролик-ҳуқуқий моҳиятини талаб қиладиган олимлар ҳақли равишда унинг расмий томонини ҳисобга олишади. Дарҳақиқат, никоҳ шартномаси институтини ташкил этиш, авваламбор, оилавий қонунчилик билан эмас, балки фуқаролик билан боғлиқ, Эр-хотинлар ўртасидаги мулкрий муносабатларни шартномавий тартибга солиш имконияти Фуқаролик кодексига биринчи марта аниқланган бўлиб, унинг нормалари шартномани ўзгартириш ва бекор қилиш тартибини белгилайди.

Бироқ ҳуқуқни қўллаш амалиётида никоҳ шартномасини тузган шахсларнинг мулкрий ҳуқуқ ва мажбуриятларини назорат қилишнинг механизми мавжуд эмас.

Аммо халқаро тажрибада ушбу масалани ечми сифатида ахборот-технологиялари ёрдамида назорат қилиш

механизмларини ишлаб чиқиш таклиф этилмоқда.

Бундай маълумотлар базасининг пайдо бўлиши турмуш ўртоқлардан бирининг, масалан, мерос ҳуқуқларини рўйхатдан ўтказиш ёки кўчмас мулкни бегоналаштириш бўйича битимларни тузиш мумкин бўлган фибригарлик ҳаракатларини фош этишга ёрдам бериши мумкин.

Оила кодексига асосан, “Никоҳ шартномаси” тузиш ихтиёрий ҳисобланади ва уни тузишга мажбурлашга йўл қўйилмайди. Никоҳ шартномасини тузиш томонлар, яъни эр ва хотин учун мулкрий ҳуқуқ ва мажбуриятларни келтириб чиқаради. Миллий қонунчиликка асосан, никоҳ даврида топилган барча нарса биргаликдаги мулк саналади.

Бугун никоҳ шартномаси ҳақида салбий фикрловчи фуқароларимиз ҳам йўқ эмас. Айрим фуқароларнинг фикрича, бу фақат мулкрий манфаатни кўзлайдиган, оилавий қадриятлар, аъналаримиз бузилишига олиб келадиган амалиёт саналади. Бошқалар эса, айниқса, тadbиркорлар никоҳ шартномаси бугун жуда керакли келишув эканлигини билдирмоқда. Ҳуқуқшуносларнинг фикрига кўра, никоҳланувчилар нафақат ўзи, балки фарзандлари, уларнинг келажагини ўйлаб ҳам никоҳ шартномаси тузишлари керак.

Шунингдек, никоҳ шартномасидан келиб чиқадиган мажбуриятларнинг назорат қилиб борилиши ҳамда турмуш кўрган шахслар ўртасида тузилган шартнома талабларига амал қилиш ҳолатларининг текширилиши таъминлаш мақсадида шартномаларнинг электрон реестрини юритиш мақсадга мувофиқдир.

Нафиса ҚҶҶҚОРОВА,
Тошкент давлат юридик
университети магистранти

КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШ

Суд тизимида мазкур жараён қандай кечилиши керак?

СУД тизимида коррупцияга қарши курашиш бўйича махсус ваколатли давлат органи — Судьялар олий кенгаши тузилмасида Коррупцияга қарши курашиш ва судьялар дахлсизлигини таъминлаш бўйича суд инспекциясининг ташкил этилгани суд тизимида коррупцияга қарши курашиш бўйича чора-тадбирларни доимий равишда тизимли амалга ошириш, ушбу соҳадаги профессионал фаолиятнинг яқини, ўрта ва узоқ муддатга мўлжалланган стратегик режаларини ишлаб чиқиш ва амалиётга татбиқ этиш имконини берди.

Амалдаги қонунчиликка мувофиқ судьяларни маъмурий жавобгарликка тортиш Судьялар олий кенгашининг ҳулосаси асосида Судьяларнинг олий малака ҳайъати томонидан, судьяни жиноий жавобгарликка тортиш ёки қамоққа олиш тарзидаги эҳтиёт чорасини қўллаш эса Судьялар олий кенгашининг ҳулосаси асосида Олий суд Пленумининг розилиги асосида ҳал этилади. Шунини алоҳида таъкидлаш лозимки, судьялар мустақиллигини таъминлаш мақсадида уларга нисбатан қабул қилинадиган ҳар қандай мажбурул чоралари ҳолис ва мустақил судьялар ҳамжамияти органи томонидан амалга оширилиши лозим.

Хусусан, Қозоғистон Республикасининг “Судьялар олий кенгаши тўғрисида”ги Қонунининг 3-моддасига кўра, Кенгаш судьяни ушлаб туриш, қамоққа олиш эҳтиёт чорасини қўллаш, уй қамоғи, судьяни мажбурий келтириш ҳамда маъмурий ёки

жиноий жавобгарликка тортиш масаласини кўриб чиқиш учун Қозоғистон Республикаси Президентига ҳулоса киритади.

Республикамизда ҳам Олий суд Пленумининг мазкур ваколатини қонунчиликдан чиқариш ҳамда судьяни маъмурий ва жиноий жавобгарликка тортиш ёки қамоққа олиш тарзидаги эҳтиёт чорасини қўллаш фақат Судьялар олий кенгаши томонидан ҳал қилинишини белгилаш лозим.

Коррупцияга қарши курашиш ва унинг олдини олишда молиявий ҳисобдорлик муҳим ўрин тутди.

Ўзбекистон қонунчилигида судьялар ва суд ходимларининг молиявий ҳисобдорлиги масаласи назарда тутилмаган бўлса-да, Судьялар одоб-ахлоқ кодексининг 13-моддасида судья ўзи, турмуш ўртоғи ва вояга етмаган фарзандлари олаётган даромадлари ҳамда уларнинг манбалари тўғрисидаги, мулк ҳуқуқи ва ашёвий ҳуқуқ асосида эгалигида бўлган

мол-мулк, шунингдек, мулкрий хусусиятга эга мажбуриятлари ҳақидаги ахборотдан хабардор бўлиши ҳамда бу ҳақидаги ахборотни Олий судга тақдим этиши шартлиги белгиланган.

Судлар фаолиятининг очиқлиги ва шаффофлигини таъминлаш суд тизимида коррупцияга қарши самарали курашиш ҳамда уни келтириб чиқарувчи омилларни бартараф қилишда муҳим аҳамият касб этади. Бунда одил судловни амалга ошириш, судьялар корпусини шакллантириш, судлар фаолиятини ташкил қилиш ва бошқариш, судларни молиялаштириш, судьялар фаолиятини баҳолаш, уларни бошқа судьялик ёки раҳбарлик лавозимларига тасвია этиш, юридик жавобгарликка тортиш, рағбатлантириш ва бошқа масалаларни ҳал қилиш фаолиятига ахборот-коммуникация технологияларини кенг жорий этиш орқали шаффофликка эришиш мумкин. Мазкур жараёнларнинг

ҳолислиги ва очиқлигини таъминлашга фуқаролик жамияти институтини вакиллари кенг жалб қилиш, жамоатчилик назорати институтини имкониятларидан фойдаланиш талаб этилади.

Коррупцияга қарши курашишнинг энг самарали усулларидан яна бири — аҳолининг ҳуқуқий онги ва ҳуқуқий маданиятини юксалтириш, жамиятда коррупцияга нисбатан муросасиз муносабатни шакллантиришдир. Бунда ёш авлоднинг таълим ва тарбиясига алоҳида эътибор қаратиш, коррупция иллатининг салбий оқибатлари ҳақида аниқ тушунчалар бериш энг муҳим вазифалардан биридир.

Дилшод АРИПОВ,
Судьялар олий мактаби директори
ўринбосари, юридик фанлар номзоди,
незодент

▶ АЗАЛ-АЗАЛДАН маҳалла халқимизнинг энг муҳим тарбия маскани бўлиб келган. Бунини мен ўзим туғилиб-ўсган маҳаллам мисолида кўрганман. Рус, арман, грек, озарбайжон ва татар миллат вакиллари бир оила фарзандларидек иноқ ҳамда меҳр-оқибатли бўлиб яшайдиган маҳалламизни Рисолат исми муаллима аёл бошқарди. Уни ҳамма Фармонбиби, деб ҳурмат қиларди. Хатто, ундан ҳайиқишарди ҳам.

Феруза РАҲИМОВА:

МАҲАЛЛА ЭЗГУЛИК ҚЎРҒОНИ

22 март — “Маҳалла тизими ходимлари куни” муносабати билан Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги томонидан ўтказилган “Обод ва хавфсиз ҳудуд” танловининг республика bosқичида шахримиздаги “Навбахор” маҳалласи фахрли 1-ўринни эгаллаб, 50 миллион сўм пул мукофоти ва компьютер жамланмаси билан тақдирланди.

Феруза РАҲИМОВА,
Каттақўрғон шаҳар ҳоқими ўринбосари,
Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш бўлими бошлиғи:

нинг 2020 йил 18 февралдаги “Жамиятда ижтимоий ва маънавий муҳитни соғломлаштириш, маҳалла институтини янада қўллаб-қувватлаш ҳамда оила, хотин-қизлар билан ишлаш тизимини янги даражага олиб чиқиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармонида ўзбек халқининг қонида бўлган қадриятларни тиклаш, маҳалла ва оқсоқолнинг родини буй-басти билан кўрсатиш, маҳалла раиси куруқ савлат тўкиб юрмай, фидокор, жонқуяр,

тадбиркор, одамларга ғамхўр, онги-шуури шакланган, ташиқлотчи ва ташаббускор, энг муҳими, халқимиз ҳурматиға сазовор бўлган инсон бўлиши кераклиги қайд қилинган. Тан олиш керак, маълум бир даврда маҳалла фаолиятиға эътибор бироз сусайди. Маҳаллалар иши билан ҳеч ким шуғулланмай, унинг сийрати-ю сурати, биноларига ҳам эътибор қаратилмади. Бошқача айтганда, эзгулик қўрғони бироз назардан четда қолганди.

Бугун маҳаллалар фаолиятида туб бурилиш юз берди. Бошқача айтганда, маҳалла оқсоқоли халқнинг ичига кириб бориб, оддий одамларнинг яшаш тарзи билан қизиқа бошлади. Қўйналган, ночор оилаларга кўмак бериб, кўнгилдагидек рўзгор тебратиси учун шарт-шароитлар яратиб берилди.

Айни пайтда шахримизда 36 та маҳалла мавжуд. Ўтган даврларда “Хайдарчаман”, “Нурафшон”, “Меҳржон” ва Испом Шоир номли маҳалла фуқаролар йиғинлари бинолари қайта қурилди. 19 та маҳалла бинолари капитал ва жорий таъмирланди.

Шаҳардаги “Ғарб мачит” маҳалласининг эски биноси нураб, ачинарли аҳволға келиб қолган эди. “Саховат ва кўмак” жамғармаси ҳисобидан ушбу бино ҳам қайта таъмирдан чиқарилди. Шунингдек, Каттақўрғон маҳаллаларига мебель жиҳозларини сотиб олиш учун маҳаллий бюджет ҳисобидан 188 миллион 350 минг сўм маблағ ажратилди. Мазкур биноларда Реабилитация маркази ташкил этилиб, ишсиз юрган опа-сингилларимиз иш билан таъминланмоқда. Айниқса, пандемия даврида шахримиздаги ҳар бир маҳаллада “Обод ва хавфсиз ҳудуд” тизими ташкил этилди. Қолаверса, бир қатор маҳалла фаоллари ташаббуси билан ночор аҳоли қатламларига моддий ва маънавий кўмак берилди. “Соғлом оила — соғлом жамият” ғоясини ҳаётға татбиқ этиш орқали эса нотинч ва муаммоли оилаларға манзилли равишда ёрдам кўрсатилмоқда. Бундай эзгу ишлар ҳозир ҳам давом этмоқда.

Ўтган 2020 йилда 480 нафар хотин-қизнинг бандлиги таъминланган бўлса, ўзини ўзи банд қилган 200 нафардан ортиқ аёлларимизға вақтинчалик меҳнат гувоҳномалари берилди. Яна 100 нафар хотин-қиз эса қисқа муддатли ўқув курсларида касб-хунарга қайта ўқитилди. Хадемай “Чинобод” маҳалласида 12 қаватли турар жой биноси фойдаланишға топширилади. Бу ёрда мингдан ортиқ уй-жойға муҳтож оила вакиллари ўз хонадонига эга бўлади.

Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 1 февралдаги “Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари мажмуаларини ташкил этиш бўйича 2021-2022 йилларға мўлжалланган манзилли дастурни тасдиқлаш тўғрисида”ги қарорига асосан бу йил “Дамариқ”, “Кўшқовуз”, Сўфи Оллоёр ва Алишер Навоий номли маҳалла фуқаролар йиғинлари биноларини қайта қуриш ва капитал реконструкция қилиш режалаштирилган. Айни пайтда эса, “Обод маҳалла” Давлат дастури доирасида “Оқ олтин”, “Нуробод”, “Яккабоғ” ва “Амир Темур” номли маҳаллаларда бир қатор қурилиш

ҳамда ободонлаштириш ишлари амалға оширилмоқда.

Бизни қувонтирадиган яна бир ҳолат шуки, 22 март — “Маҳалла тизими ходимлари куни” муносабати билан Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги томонидан ўтказилган “Обод ва хавфсиз ҳудуд” танловининг республика bosқичида шахримиздаги “Навбахор” маҳалласи фахрли 1-ўринни эгаллаб, 50 миллион сўм пул мукофоти ва компьютер жамланмаси билан тақдирланди. Танловнинг “Энг фидоий сектор раҳбари” номинацияси голиблиги эса, шахримиз ҳоқими, 1-сектор раҳбари, сенатор Ғавҳар Алимоваға nasib этди. Шунингдек, “Дамариқ” ва Усмон Носир номли маҳаллалар раисларининг ободонлаштириш, томорқа ва тадбиркорлик масалалари бўйича ўринбосарлари “Маҳалла ифтихори” кўкрак нишони билан тақдирландилар.

Шу ўринда айтиш керак, 80 мингдан ортиқ Каттақўрғон шаҳри аҳолиси тадбиркорлик, миллий хунармандчилик, нонвойлик, қандолатчилик, паррандачилик ва томорқачилик билан шуғулланишда ҳам бир-биридан ўзаман, дейди. Бинобарин, шахримиздаги маҳаллаларни том маънода эзгулик қўрғони, деб атасак муболаға бўлмайди.

Сухбатни “Инсон ва қонун” мухбири Азим ҚОДИРОВ ёзиб олди.

САМАРҚАНДЛИКЛАР азалдан илму маърифати, шунингдек, хунармандчилиги билан ҳам дунёга машҳур. Кейинги йилларда вилоятда етти хазинанинг бири бўлган чорвачилик қаторида паррандачилик, асаларичилик ҳам ривожланмоқда. Айниқса, самарқандлик чорвадорлар ҳамкорлигида “маҳаллабай”, “хонадонбай” ишлаш тизими йўлга қўйилгани эрта-индин ўз самарасини беради, албатта.

Самарқанднинг ЕТТИ ХАЗИНАСИ

— Яшириб нима қиламиз, бугун бозорларимизда гўшт, умуман, чорва маҳсулотларининг нархи сезиларли даражада ошган, — дейди вилоят ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш бошқармаси бошлиғи Элмурод Тошмуратов. — Бунинг сабаби нимада, деб ўйлайсиз? Бир қатор йирик чорвачилик комплекслари, паррандачилик фабрикалари таназулга юз тутди. Утган йилларда оқсоқликка учраган соҳа кейинги пайтда анча қаддини ростлаб олди. Чорвачиликда кескин ислохотлар бошланди. Узоққа бормайлик, хадемай вилоятимизда қиймати 350 миллиард сўмлик лойиҳа ишга туширилади. 75 миллиард сўмлик банк кредити ҳисобига 50 та янги лойиҳа иш бошлайди. Белгиланган лойиҳаларни амалга ошириш, чорвачилик соҳасини ривожлантириш мақсадида хорижий мамлакатлар билан ҳамкорлик қилинмоқда. Германия, Австрия, Голландия, Бельгия, Венгрия каби давлатлардан 7 минг бош юқори маҳсулдорликка эга қорамол, 5 минг бош зотдор қўй, эчкилар олиб келинди.

Сухбатдошимиз айтганидек, қувонарлиси, ўтган ярим йилликда амалга оширилган ишлар ўз ижобий самарасини ҳозирданок бера бошлади. Қишлоқ жойларда истиқомат қилувчи 3 минг нафардан ортиқ ёшларга янги, доимий иш ўринлари яратилди.

Мухими, вилоятда чорвачиликни ривожлантиришнинг энг зарур ўзаги бўлган озуқа базасини мустаҳкамлаш мақсадида озуқабоп экинлар экишга катта эътибор берилмоқда. Хусусан, вилоятда 11,4 минг гектар ер ана

Элмурод ТОШМУРАТОВ,
Самарқанд вилояти ветеринария
ва чорвачиликни ривожлантириш
бошқармаси бошлиғи

шу йўналиш учун ажратилган. 1 минг 500 гектар ерда янги беда, 3 минг 160 гектар ерда маккажўхори, 440 гектар ерда эса, оқжўхори етиштирилмоқда. 1 минг 120 гектар ерда қорамолларга озуқа экинни сифатида лавлаги экилган.

— Чорвачиликни ривожлантириш мақсадида бир қатор ишларни режалаштирганмиз, — дейди яна сухбатдошимиз бизни келгуси режалар билан таништирар экан. — Жорий йилнинг 1 октябрга қадар бўрдоқчилик йўналишида 5 та янги лойиҳамиз иш бошлайди. Бу лойиҳалар уч юздан беш юзгача гўштдор қорамолларни боқишга мўлжалланган.

Биз Булунгур туманидаги

“Samarqand KZT milk company” МЧЖ томонидан агросаноат кластери ташкил этилаётганини эшитдик. 5 минг 400 бош қорамол боқишга мўлжалланган йирик сутчилик ва бўрдоқчилик комплекслари қурилиб, ишга туширилса, қанча булунгурликлар иш билан таъминланади.

Вилоятдаги фермер хўжаликларида аҳолига насли чорва молларини етказиб бериш ҳам йўлга қўйилган. Бугун вилоятдаги наслчилик хўжаликлари сони 165 тага етказилди. Утган йилларда уларнинг сони 50 тага ҳам бормасди.

Қисқа даврда наслчилик хўжаликлари томонидан 3,5 минг бош насли қорамол аҳоли хонадонларига етказиб берилган. Хориждан олиб келинган гўштдор, қисқа фурсатда етилувчан “Абердин-ангус”, “Шароле”, “Геррефорд”, “Лимузин” каби зотдор қорамоллар вилоят аҳолисига, чорвачилик фермер хўжаликларига тарқатилган. Чорвачилик билан шуғулланадиган жамоалар билан ҳамкорликда маҳаллалар кесимида ҳам чорвачиликни ривожлантириш учун хонадонбай ишлаш тизими йўлга қўйилган. Утган даврда вилоятнинг 1 минг 100 маҳалласида 705 минг 350 хонадонга бошқарма тизимида ишлайдиган 650 нафар мутахассис бириктирилган. Улар жойларда чорва молларининг зотдорлигини яхшилаш, сунъий уруғлантириш,

юқумли касалликларга қарши эмлаш ва профилактика тадбирларини ўтказмоқда. Аҳолига зотдор чорва молларини боқиш ўргатилиб, томорқа ерларга озуқабоп экинлар экишда амалий ёрдам кўрсатилмоқда.

Аҳоли хонадонларида парранда, қуён, асалари боқишнинг самарадорлиги кенг тарғиб қилинмоқда. Самарқанд вилояти паррандачилик соҳасида намуна ҳисобланади. Бу республикада ҳам тан олинган. Жорий йилда паррандачилик йўналишида 182 миллиард сўмлик 27 та лойиҳани амалга ошириш режалаштирилган. Ана шу лойиҳалар орқали 1 миллион 320 минг бош жўжа парвариши йўлга қўйилиб, 600 та янги иш ўрни яратилади.

Жорий йил якунига қадар “Ўзсаноат-

қурилишбанк”, “Паррандасаноат” уюшмаси ва Самарқанд вилоят ҳокимлиги иштирокида яна бир йирик лойиҳа — “Новобод насли парранда” МЧЖ томонидан 43,5 миллиард сўмлик 300 минг бош насли парранда боқишга мўлжалланган лойиҳа ишга туширилади. Ушбу лойиҳа амалга ошган, вилоятда йилига 30 миллион дона тухум бир марталик қуввати 3 миллион дона тухумга етадиган инкубатория ва замонавий техникалар асосида йиллик қуввати 20 минг тоннадан ортиқ парранда озуқаси ишлаб чиқарадиган цех ишга туширилади.

Вилоятда бўрдоқчилик ва сутчилик йўналишидаги чорвачилик кластерларини ташкил этиш учун 25 миллион евро хорижий инвестиция жалб этилган. Вилоят ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш бошқармаси жамоаси яритилган имкониятлардан самарали фойдаланиб, жорий йилда ҳам яна бир қатор ишларни амалга оширишни режалаштирган. Йил якунига қадар вилоятдаги зоти яхшилланган қорамолларнинг сони 800 мингдан ошади. Аҳоли хонадонларидаги 360 минг бош сигир сунъий уруғлантирилади. Йил якунига бориб вилоятда қорамоллар сони 1 миллион

677 бошга, қўй, эчкилар сони 2,6 миллион бошга етказилади. 1 миллион 350 минг тонна сут, 315,3 минг тонна гўшт ишлаб чиқарилади. Самарқандда чорвачилик соҳасини ривожлантиришга 10 миллиард сўм субсидия маблағи ажратилган. Жорий йилнинг биринчи чорагида 9 та чорвачилик хўжаликларига давлат бюджети-дан 1,7 миллиард сўм, жумладан, импорт қилинган насли қорамолларга 152 миллион сўм, интенсив усулда балиқ етиштириш учун 70 миллион сўм субсидия маблағи ажратилди.

Чорвачилик соҳасида юқоридагидек бир қатор ижобий ишлар қилинаётганлигига гувоҳимиз. Белгиланган лойиҳалар тўлиқ ишга тушганидан кейин чорвачилик маҳсулотларининг нархи ҳам тушишига умид қиламиз, албатта. Бундан халқимиз манфаатдор бўлади, гўшт, сут маҳсулотлари арзонлашади. Самарқандга сафаримиз давомида бу ҳақда тадбиркорларнинг ўзи ҳам фикр билдиришди.

— Вилоят ҳокимлиги, вилоят ветеринария бошқармаси ёрдами билан Голландиядан 650 бош зотли сигир олиб келгандик, — дейди тадбиркор Фарҳод Рўзиев. — Наслдор қорамоллар чорвамиз туёғини кўпайтирапти. Белгилангандан кўп маҳсулот олиш учун бор имкониятлардан унумли фойдаланаямиз. Ҳозир кўп чорвадорларимиз қорамолларни интенсив усулда боқиш сирларини ўрганмоқда. Биз — тадбиркорлар хорижиликлар тажрибасини ўрганиб, ишнинг кўзини билсаккина, бозорларимизда гўштининг, сут маҳсулотларининг нархи тушади, албатта.

Азим ҚОДИРОВ,
“Инсон ва қонун” мухбири

“ХИВА НЕФТЕГАЗ ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ”

МАСЪУЛИЯТИ ЧЕКЛАНГАН ЖАМИЯТИ ЖАМОАСИ

Ўзбекистон аҳлини эзгулик ва саховат аёти бўлган Рамазон ҳайити байрами билан сатимий муборакбод этади!

Қўтаринки кайфият, ўзгача шуқух, катта хурсандчилик билан кутиб олганимиз — муборак айём халқимизга, жонажон Ватанимизга саодатли оилаларни ҳада айласин! Дилларимизда қувонч, хонадонларимизда фойзу барака, теҳру оқибат бўлсин ҳақиқати.

Барғангизга мустаҳкам соғлиқ, оилавий хотиржамлик, фаровонлик, ишларингизда улкан муваффақиятлар тилаймиз!

Хизматлар лицензияланган.

ХОРАЗМ ВИЛОЯТИДАГИ

“TANHOUS”

МАСЪУЛИЯТИ ЧЕКЛАНГАН ЖАМИЯТИ ЖАМОАСИ

барча юртдошларимизни Муборак Рамазон ҳайити билан муборакбод этади.

Ҳазрат Алишер Навоий айтганидек, халқимизнинг ҳар бир тун қадр кечасидек муқаддас, ҳар куни Наврўзи олам янглиғ шуқухли бўлсин.

Тилагимиз — ҳамюртларимиз ҳаётида ана шу улуғ айёмлар бардавом бўлсин!

Хизматлар лицензияланган.

Меҳр-оқибат, эзгулик, раҳмат ва мағфират айёми Ийд Рамазон муборак бўлсин, азиз юртдошлар!

Хонадонингиздан тинчлик-хотиржамлик, дастурхонингиздан файзу барака аримасин!

Ватанимиз тинч, халқимиз соғ-саломат бўлсин!

**ХОРАЗМ ВИЛОЯТИДАГИ
 “ГРАНТ ДИЗАЙН СТРОЙ”
 ХУСУСИЙ КОРХОНАСИ ЖАМОАСИ**

Хизматлар лицензияланган.

Нияти пок, мақсади улуғ ватандошлар, барчангизга инсонпарварлик, сабрқаноат, хайру саховат, меҳр-мурувват, шукроналик тимсоли бўлган Рамазон ҳайити муборак бўлсин!

Юртимиз тинч, ҳаётимиз фаровон бўлсин!

Ватанимиз равнақи, халқимиз фаровонлиги йўлидаги ишларингизга ривож тилаймиз.

**ХОРАЗМ ВИЛОЯТИДАГИ
 “ҚАДАМБОЙ УСТА ТРАНС
 СЕРВИС”
 ХУСУСИЙ КОРХОНАСИ ЖАМОАСИ**

Хизматлар лицензияланган.

ЭЪЛОН

Новий вилоят адлия бошқармасининг 2021 йил 16 апрелдаги 83-ум-сонли буйруғига асосан “LEX ASH” адвокатлик бюроси адвокатлик фирмаси сифатида қайта давлат рўйхатидан ўтказилди (реестр буйича тартиб рақами №64).

Инсон
ва ҚОНУН

МУАССИС:
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

“Адолат” миллий ҳуқуқий
ахборот маркази нашри
info@adolatmarkazi.uz

2007 йил 3 январда
Ўзбекистон
Матбуот ва ахборот
агентлигида
0081-рақам билан
рўйхатга олинган

Бош
муҳаррир

Кўчқор
НОРҚОБИЛ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Тошқулов Акбар Жўрабоевич
Рабиев Шерзод Миржалилович
Тожиёв Фурқат Шомуродович
Искандаров Ёрбек Нурбекович
Эргашева Дилфуза Рустамовна

Таҳририятга келган
қўлёзмалар таҳрир
қилинмайди ва муаллифга
қайтарилмайди.

Навбатчи
Ёрбек Искандаров
Саҳифаловчи-
дизайнер
Жасур Тожибоев

Нашр индекси: 137

“ИНСОН ВА ҚОНУН” газетаси таҳририяти компьютер базасида терилди ва саҳифаланди. А-3 бичимда, 2 босма табоқ ҳажмда, офсет усулида “Ўзбекистон” нашриёт-матбаа ижодий уйида чоп этилди. Корхона манзили: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй.

Тиражи — 4220
Буюртма — V-4677

Топшириш вақти — 19:00
Топширилди — 00:00

МАНЗИЛИМИЗ:

100 115, Тошкент ш.
Чилонзор кўчаси-29.
Факс: (0371) 277-02-97

Обуна бўлими: 277-02-57

Баҳоси келишилган нархда
1 2 3 4 5

ХОРАЗМ ВИЛОЯТИДАГИ
**“СУҲРОБ ДИЗАЙН
ҚУРУВЧИ”**

МАСЪУЛИЯТИ ЧЕКЛАНГАН ЖАМИЯТИ
ЖАМОАСИ

**барча юртдошларимизни Рамазон ҳайити айёми
билан муборакбод этади!**

**Барчамизга руҳий покланиш оyi — Рамазоннинг
раҳматидан, қутлуғ айёмнинг файзу баракасидан
кўп йиллар баҳраманд бўлиш насиб қилсин! Тинч ва
осуда ҳаётимиз бардавом бўлсин.**

**Рамазон ҳайити барчамизга муборак бўлсин,
азизлар!**